

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

2-maxsus son
(5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ S/2 (5) - 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahammadovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafuz Sabitxonovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdulkaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalar oliy kengashi huzuridagi Sudyalar oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo‘limi psixologik xizmat boshlig‘i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po‘latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo‘tayeov Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro‘yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo‘yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Vaxidov Suxrobjon</i> O'ZBEKISTONDA ZIYORAT TURIZMINI RIVOJLANTIRISHDA ZIYORATGOHLARNING ROLI	10-14
<i>Mamatqulov Bekzod, Negmatova Dilafro'z</i> O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA FARMATSEVTIKA SANOATINING RIVOJLANISHI: TARIXIY TAHLIL VA NATIJALAR (1991-2024 YILLAR)	15-20
<i>Esonov Ziyodbek Yuldashevich</i> FARG'ONA VODIYSINING O'RTA ASRLAR DAVRI KULOLCHILIK HUNARMANDCHILIGI TARIXIDAN	21-25
<i>Raxmatov Ramshod Raximovich</i> XX ASRNING BOSHLARIDA BUXORO VA TURKISTON IJTIMOYIY-IQTISODIY HAYOTIDA AFG'ONISTON OMILI	26-30
<i>Abduraxmonov Adxamjon Soxodilla o'g'li</i> SOVETLAR DAVRIDA FARG'ONA VODIYSI SHAHARLARIDA MADANIY HAYOT (Z. M. BOBUR NOMLI ISTIROHAT BOG'I MISOLIDA)	31-37
<i>Ergashev Ahmad Abdug'offorovich</i> PAXTAKOR-79 FOJIASI: O'ZBEK FUTBOLINING SSSR OLIY LIGASIDAGI RIVOJLANISH TRAYEKTORIYASIGA TA'SIRI (1979-1991)	38-44
<i>Ergashev Umar Kuziyevich</i> O'ZBEKLARNING "QOVCHIN" URUG'IGA DOIR MULOHAZALAR (QASHQADARYO VOHASI).....	45-49
<i>Bebitov Maqsud, Jo'raqulova Mukambar</i> JALOLIDDIN RUMIY: TURKISTON VA ANADOLU O'RTASIDAGI MA'NAVIY KO'PRIK	50-57

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Isayev Kobiljon Abdukodirovich</i> SANOAT KORXONALARIDA IQTISODIY INKLYUZIYA FAOLIYATINING IJTIMOIY-IQTISODIY SAMARADORLIGINI ANIQLASH USULLARI	58-69
<i>Амбарцумян Анастас Алексеевич</i> ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО УЗБЕКИСТАНА И РОССИИ: СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ	70-78
<i>Zokirjonov Muhammadsodiq, Mirzayeva Fotima</i> KAPITAL AKTIVNI VAHOLASH MODELI (CAPM)NING NAZARIY VA METODOLOGIK ASOSLARINI RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI	79-91
<i>Исламтдинова Дина Файзрахмановна</i> СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННО – ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА В ОТРАСЛИ КОНЕВОДСТВА	92-98
<i>Jumayeva Guzal, Jumadullayeva Durdona</i> JAHONDA KORPORATIV BOSHQARUV TENDENSIYALARI VA O'ZBEKISTON TAJRIBASI	99-105

<i>Rustamov Jamshed Boturjonovich</i> BIZNES-TA'LIMI XIZMATLARINI KO'RSATUVCHILARNING MARKETING FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	106-110
--	---------

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Xolmirzaev Nodirjon Nizomjonovich</i> SHAHARSOZLIKDA ZAMONAVIYLIK VA MILLIYLIK MASALASI	111-114
<i>Mamanov Jamoliddin Abduraximovich</i> YOSHLARDA MILLIY IDENTIKLIKNI SAQLASHNING OMILLARI	115-123
<i>Eshpulatov Inoyat Saparovich</i> FAXRIDDIN ROZIYNING INSON FALSAFASI	124-128
<i>Fayziyev Xurshid Jumayevich</i> VOLTERNING DEISTIK MATERIALIZMI VA UNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	129-133
<i>Rustamaliyev Mirjalol Hayrullo o'g'li</i> BARQAROR RIVOJLANISHDA DAVLAT BOSHQARUVINING AXLOQIY VA FALSAFIY MUAMMOLARI	134-138
<i>Abdumalikov Abdulatif, Juraboyeva Dilmura</i> YANGI O'ZBEKISTONDA JAMIYAT, INSON VA TABIAT MUNOSABATLARINING UYG'UNLIGI	139-143

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

<i>Axmedov Oybek Saporbayevich</i> BOSHLANG'ICH TA'LIM INGLIZ TILI DARSLARIDA OG'ZAKI NUTQNI SHAKLLANTIRISH	144-152
<i>Алиева Эльвина, Расулова Дильбар</i> ТИПОЛОГИЯ КОНВЕРГЕНЦИИ В ЛИНГВИСТИКЕ	153-158
<i>Mirzayeva Kamola</i> “DEVONU LUG'ATIT TURK” ASARIDA KIYIM-KECHAK NOMLARI	159-164
<i>Abdullayev Akmal Amirovich</i> TOSHKENT VILOYATI ETNOTOPONIMLARINING SHAKLLANISHIDA ETNIK GURUHLAR MIGRATSIYASINING TA'SIRI	165-169
<i>Sayfullayeva Dilnoza Dilshod qizi</i> XUDOYBERDI TO'XTABOYEVNING “BESH BOLALI YIGITCHA” ROMANIDA MUALLIF BIOGRAFIYASI IFODASI	170-174
<i>Rahmonova Surayyo Ne'matovna</i> MERONIMLARNING GRAMMATIK VA STRUKTURAVIY XUSUSIYATLARI	175-179
<i>Чернова Наталья Васильевна</i> ОЦЕНКА И ДИАГНОСТИКА ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТОВ НЕЯЗЫКОВЫХ ВУЗОВ	180-184
<i>Abdusalomova Aziza Homidovna</i> SA'DIY SHEROZIY SHE'RIYATINING ANGLIYADAGI TARJIMALARIDA POETIK SHAKLNING USTUVORLIGI	185-192

<i>Morozova Anastasiya Vladimirovna</i> SEMANTIC AND PRAGMATIC ANALYSIS IN THE NAMES OF DINING ESTABLISHMENTS	193-196
<i>Murotaliyeva Maftuna Shukurullo qizi</i> P.D.JEYMSNING DETEKTIV ASARLARIDA INTERTEKSTUALLIK	197-200
<i>Ismatova Shaxnoza Axror qizi</i> DAVLAT RAHBARLARINING BAYRAM TABRIKLARI: LINGVISTIK, STILISTIK VA PRAGMATIK TAHLIL	201-205

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

<i>Qayumov Zoir Ergashevich</i> O‘ZBEKISTONDA YURIDIK JAVOBGARLIKDAN OZOD QILISH INSTITUTI RIVOJLANISHINING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	206-210
<i>Tajaliyev Ilyosbek</i> PIROTEKNIKA BUYUMLARINING QONUNGA XILOF MUOMALASINING UMUMIY TAVSIFI VA TURLARI	211-215
<i>Sanayev Botir</i> SUN‘IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHDA YETKAZILGAN ZARAR UCHUN YURIDIK JAVOBGARLIK MUAMMOLARI	216-221
<i>Alisherova Nozima Nizamidin qizi</i> PORA OLIH JINOYATLARINI KVALIFIKATSIYA QILISH MASALALARI	222-230
<i>Avezov Dilshod Sadulayevich</i> SPECIFIC FEATURES OF EARLY TERMINATION OF LOCAL DEPUTY POWERS ON OBJECTIVE GROUNDS	231-234
<i>Mirzayev G‘olibjon Halimovich</i> PROKURATURA ORGANLARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI BAHOLASH TUSHUNCHASI, AHAMIYATI VA ZARURATI	235-242

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

<i>Zubaydullayev O‘ktam Raim o‘g‘li</i> BO‘LAJAK O‘QITUVCHILARNI ART–PEDAGOGIKASI ASOSIDA KASBIY FAOLIYATGA TAYYORLASHDA ZAMONAVIY TA‘LIM TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH METODIKASI	243-248
<i>Turdimuratov Dilmurad Yuldashevich</i> JISMONIY TARBIYA MASHG‘ULOTLARI JARAYONIDA YUQORI SINF O‘QUVCHILARINING IRODAVIY SIFATLARINI SHAKLLANTIRISH.....	249-255
<i>Egamberdiyeva Zarina Oltiboyeva</i> GEOAXBOROT TEXNOLOGIYALAR FANINI O‘QITISHDA GAMIFIKATSIYA METODIKASINI QO‘LLAB TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	256-260
<i>Abdiyev Jahongir Ruzibayevich,</i> INTELLEKTUAL QOBILIYATLARNI INOBATGA OLGAN HOLDA TALABALARNING ILMIY TADQIQOTCHILIK FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH	261-265
<i>Alimkulov Jamshid</i> BO‘LAJAK GEOGRAFIYA O‘QITUVCHILARINING LOYIHALASH KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH MUAMMOLARI	266-272

Kurbanov Olim Esirgapovich

TARIX FANI MUTAXASSISLIGI MAGISTRATURA TALABALARINING TADQIQOT

KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISH: TARIX VA ZAMONAVIYLIK 273-277

Received: 10 March 2025

Accepted: 15 March 2025

Published: 25 March 2025

Article / Original Paper

FORMATION OF VOLITIONAL QUALITIES OF SENIOR SCHOOL STUDENTS IN THE PROCESS OF PHYSICAL EDUCATION CLASSES

Turdimuratov Dilmurad Yuldashevich

Termez State Pedagogical Institute

Department of Physical Education,

Senior Lecturer

Abstract. The interest of society in developing a scientifically based system aimed at developing the necessary volitional qualities in a person requires a deep study of theoretical and methodological issues related to willpower, the development of methodological tools for experimental research, and methods for diagnosing volitional qualities. However, the level of study of the problem of will in modern psychology and pedagogical practice cannot be called appropriate to the high tasks facing society. The article examines the pedagogical conditions for the formation of volitional qualities in the process of physical education in senior students of comprehensive schools.

Keywords: volitional qualities, physical exercises, pedagogical conditions, levels of formation of volitional qualities.

JISMONIY TARBIYA MASHG'ULOTLARI JARAYONIDA YUQORI SINIF O'QUVCHILARINING IRODAVIY SIFATLARINI SHAKLLANTIRISH

Turdimuratov Dilmurad Yuldashevich

Termiz davlat pedagogika instituti

Jismoniy madaniyat kafedrası,

Katta o'qituvchi

Annotatsiya. Jamiyatning zarur irodaviy sifatlarga ega shaxsni shakllantirishga yo'naltirilgan ilmiy asoslangan tizimni ishlab chiqishga bo'lgan qiziqishi iroda bilan bog'liq nazariy va metodologik muammolarni chuqur o'rganishni, eksperimental tadqiqotlar uchun metodik vositalarni hamda irodaviy sifatlarni diagnostika qilish usullarini ishlab chiqishni talab qiladi. Ammo hozirgi zamon psixologiyasi va ta'lim amaliyotida iroda masalasini o'rganish darajasi jamiyat oldiga qo'yilgan yuksak vazifalarga mos keladi deb bo'lmaydi. Ushbu maqolada umumiy o'rta ta'lim maktablarining yuqori sinf o'quvchilarida jismoniy tarbiya jarayonida irodaviy sifatlarni shakllantirish pedagogik shart-sharoitlari asoslanadi.

Kalit so'zlar: irodaviy sifatlari, jismoniy mashqlar, pedagogik shart-sharoitlar, irodaviy sifatlarning shakllanish darajalari.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5SI2Y2025N41>

Kirish. Umumiy o'rta ta'lim maktabi o'quvchilarini tarbiyalash jarayonida eng muhim muammolardan biri — hayotiy faollikni, doimiy o'zini takomillashtirish qobiliyatini shakllantirish masalasidir [3; 76-b., 4; 75-b.]. L. A. Antsiferova, O. Konopkin, A. Maslou, S. Rubinshteyn, S. Sobko, D. A. Uznadze fikriga ko'ra, hayotiy faollik tashabbuskorlik, maqsad sari intilish, qat'iyat, sobitlik kabi irodaviy sifatlari bilan bog'liq. Zarur irodaviy sifatlarni va irodaviy boshqaruv qobiliyatlarini tarbiyalash shaxsni ongli turtkilarga asoslangan holda harakat qiladigan shaxs sifatida shakllantirish jarayonining ajralmas qismi hisoblanadi

(B. Ananyev, I. Bex, L. Bojovich, L. Vygotskiy, A. Zaporjets, V. Ivannikov, A. Leontev, S. Polishchuk).

Jamiyatning zarur irodaviy sifatlarga ega shaxsni shakllantirishga yo'naltirilgan ilmiy asoslangan tizimni ishlab chiqishga bo'lgan qiziqishi iroda bilan bog'liq nazariy va metodologik muammolarni chuqur o'rganishni, eksperimental tadqiqotlar uchun metodik vositalarni hamda irodaviy sifatlarni diagnostika qilish usullarini ishlab chiqishni talab qiladi [1; 55-b.]. Biroq, zamonaviy psixologiya va ta'lim amaliyotida iroda masalasini o'rganish darajasi jamiyat oldiga qo'yilgan yuksak vazifalarga to'liq javob bera olmaydi.

Adabiyotlar tahlili. Psixologik-pedagogik adabiyotlarda irodaviy sifatlarni tarbiyalash masalasi faqat ayrim jihatlar doirasida ko'rib chiqilgan bo'lib, o'quv jarayonida (V. A. Krutetskiy, P. Razmyslov, S. Rives, L. Ruvinskiy, V. Selivanov) hamda jismoniy tarbiya jarayonida (A. Puni, R. Shayxtdinov, T. Shulga) irodaviy sifatlarning shakllanishi o'rganilgan. Ayrim tadqiqotlar kichik yoshdagi o'quvchilarning irodaviy faoliyati va uning rivojlanishiga (S. Polishchuk, V. Komogorkin, P. Koxanets), o'rta maktab yoshidagi o'quvchilarning jismoniy madaniyat mashg'ulotlari jarayonida irodaviy sifatlarga (A. Artyushenko) bag'ishlangan. Irodaviy faollik va irodaviy boshqaruvning yoshga oid xususiyatlarini A. A. Visotskiy va T. G. Levsha tadqiq qilgan.

Biroq, ushbu tadqiqotlarda ilgari surilgan metodik tavsiyalar o'quvchilar uchun irodaviy sifatlarni shakllantirish jarayonini inson faoliyatining eng muhim jihati — irodaviy harakat bilan bog'lashga yetarlicha e'tibor qaratmagan [2; 220-b.]. B. Smirnov, P. Rudyuk, N. Kalina, R. Shayxtdinov va T.G. Levsha fikriga ko'ra, aynan irodaviy harakatlar insonning samarali o'z-o'zini boshqarishi va safarbar bo'lishini ta'minlaydi. Shu boisdan, pedagog tomonidan irodaviy harakatlarni tashqi rag'batlantirish imkoniyati ta'lim jarayonida mos pedagogik shart-sharoitlarni yaratish usuli sifatida metodikaning asosiy tamoyillaridan biri bo'lishi lozim (A. Voronin, A. Visotskiy, A. Puni, V. Ivannikov, E. Eidman).

Tadqiqot materiali va metodlari. Umumiy o'rta ta'lim maktablarida olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, yuqori sinf o'quvchilarida irodaviy sifatlarni shakllantirish jarayoni tizimsiz, tartibsiz va pedagoglar tomonidan yetarlicha boshqarilmaydi. Jismoniy tarbiya jarayonida funksional yuklama va yangi harakat malakalarini o'zlashtirish irodaviy sifatlarni shakllantirish bo'yicha tarbiyaviy vazifalar bilan yetarli darajada uyg'unlashtirilmagan [5; 143-b., 6; 243-b.].

Tadqiqotning asosiy maqsadi — umumta'lim maktablarining yuqori sinf o'quvchilarida jismoniy tarbiya vositalari orqali irodaviy sifatlarni shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlarini nazariy jihatdan asoslash va ularning samaradorligini tajribaviy sinovdan o'tkazishdan iborat edi.

Tajribaviy sinov jarayonida psixologik-pedagogik adabiyotlarni tahlil qilish va umumlashtirish, boshlang'ich tashxis bosqichi va shakllantiruvchi pedagogik tajriba, pedagogik test sinovlari, matematik statistika va taqqoslash usullari qo'llanildi. Tajribaviy sinovda 15-17 yosh oralig'idagi 87 nafar o'quvchi ishtirok etdi. Irodaviy sifatlarni va irodaviy harakatlarni baholash uchun A. Visotskiy, G. Kalashnikov, E.V. Shcherbakov, E.V. Eidman metodikalari hamda maxsus ishlab chiqilgan test mashqlari qo'llanildi.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, yuqori sinf o'quvchilarining irodaviy faolligi sezilarli individual farqlarga ega bo'lib, ularning o'ziga xos va tipik xususiyatlari mavjudligi aniqlandi. boshlang'ich tashxis bosqichining tajriba natijalari asosida o'quvchilarni irodaviy faollik kuchi,

barqarorligi va to'liqligi ko'rsatkichlari bo'yicha uch asosiy tipologik guruhga ajratish mumkinligi aniqlandi.

Irodaviy sifatlarning kuchlilik ko'rsatkichi sifatida biz test sinovlaridan biri bo'yicha jismoniy mashqlarni bajarishda irodaviy sa'y-harakatlarning yuqori darajada namoyon bo'lishini, shuningdek, tashqi rag'batlantirish va o'z-o'zini rag'batlantirish ta'sirida bu darajani sezilarli darajada oshirish qobiliyatini hisobladik. Irodaviy sifatlarning barqarorlik ko'rsatkichi esa o'quvchilarning uzoq vaqt davomida yoki bir necha urinishda yuqori irodaviy sa'y-harakatlarni saqlab qolish qobiliyati bilan belgilandi. Irodaviy faollikning kengligi (to'liqligi) ko'rsatkichi sifatida esa o'quvchilarning barcha (yoki aksariyat) jismoniy mashqlar va vazifalarni bajarishda irodaviy sa'y-harakatlarni yetarlicha yuqori darajada namoyon eta olishlari, tashqi rag'batlantirish va o'z-o'zini rag'batlantirish ta'sirida bu darajani oshirish qobiliyati tushunildi.

Birinchi turga irodaviy sifatlari yuqori darajada namoyon bo'ladigan va barqaror irodaviy faollikka ega bo'lgan o'quvchilar kiradi [8; 149-b.]. Ushbu turdagi yuqori sinf o'quvchilari turli vazifalarni uzoq vaqt davomida bajarishlari, katta qiyinchiliklarni yengib o'tishlari, shuningdek, tashqi rag'batlantirish va o'z-o'zini rag'batlantirish ta'sirida irodaviy sa'y-harakatlar darajasini sezilarli darajada oshirish qobiliyatiga ega.

Ikkinchi turdagi o'quvchilar ham irodaviy sifatlarni yetarlicha yuqori darajada namoyon eta olish qobiliyatiga ega, ammo ularda bu sifatlarning barqarorligi va to'liqligi yetarli emas. Ushbu turdagi yuqori sinf o'quvchilari irodaviy sa'y-harakatlarini uzoq vaqt davomida saqlab qolishga va ularni turli faoliyat jarayonida namoyon etishga qodir emaslar [9; 192-b.]. Ularning irodaviy sifatlari, barqarorligi va sa'y-harakatlarini oshirish qobiliyati faqat ayrim jismoniy mashqlar va vazifalarni bajarishda namoyon bo'lishi mumkin.

Uchinchi turdagi yuqori sinf o'quvchilari esa zaif ifodalangan irodaviy faollik bilan tavsiflanadi. Ularning bunday holati doimiy ravishda kuzatiladi va barcha faoliyat turlarida (jismoniy mashqlar va vazifalar) namoyon bo'ladi. Ushbu turdagi o'quvchilarda ongli ravishda o'z-o'zini rag'batlantirish deyarli shakllanmagan. Hatto ularga oson bo'lgan qiyinchiliklarni ham ular faqat vaqti-vaqti bilan, ko'pincha tashqi rag'batlantirish ta'sirida yengib o'tadilar. Uchinchi turdagi o'quvchilar jismoniy tayyorgarlik darajasining pastligi bilan ajralib turadilar, jismoniy tarbiya darslarida, odatda, faollik namoyon etmaydilar. Ularni faol mashg'ulotlarga va musobaqalarga jalb qilish juda qiyin.

Shu tarzda aniqlangan yuqori sinf o'quvchilarining tipologik guruhlari bizning tadqiqotimiz doirasida o'rganilgan barcha o'quvchilarni (100%) qamrab oldi va irodaviy sifatlarning shakllanganlik darajasining uch bosqichini aks ettirdi.

Natijalar. Tajriba sinovi boshlanishida tajribaviy sinflarda 9,3% o'quvchi irodaviy sifatlarning yuqori shakllanganlik darajasiga ega edi, 65,6% o'quvchilarning darajasi o'rta bo'lsa, 25,1% o'quvchi past darajada edi. Nazorat sinflarida esa 9,7% o'quvchi yuqori darajada, 66,3% o'rta va 24,0% past darajadagi irodaviy sifatlarni namoyon etdi.

Jismoniy sifatlarni (kuch, tezlik, chidamlilik, chaqqonlik, egiluvchanlik) rivojlantirish jarayonida irodaviy sifatlarni samarali shakllantirish uchun maxsus metodik usullar va tavsiyalar ishlab chiqildi. Ushbu usullar jismoniy mashqlarni bajarish jarayonida tegishli irodaviy sifatlarning namoyon bo'lishini talab etuvchi xususiyatlari hisobga olingan holda ishlab chiqilgan. Shu maqsadda, biz irodaviy sifatlarni shakllantirish jarayoni va jismoniy mashqlarning o'ziga xos xususiyatlari o'rtasidagi bog'liqlikni ifodalovchi maxsus sxema taklif

qildik. Jismoniy tayyorgarlik vositalarini tanlashda o'quvchilarning sezgir (sensitiv) davrlari hisobga olindi va eksperimental dastur yuqori sinf o'quvchilarida kuch va chidamlilikni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratishni nazarda tutdi.

Yuqori sinf o'quvchilarida irodaviy sifatlarni maqsadli shakllantirishga qaratilgan metodik tizim ishlab chiqildi. U jismoniy mashqlarning turli xususiyatlarini bajarish jarayonida irodaviy harakatlarni rag'batlantirish va o'z-o'zini rag'batlantirish bo'yicha tegishli tavsiyalarni o'z ichiga oldi.

Tajriba guruhidagi o'quvchilarning dastlabki irodaviy va jismoniy tayyorgarlik darajasi asosida ularga shaxsiy natijalarini yaxshilash bo'yicha individual vazifalar taklif qilindi. Muhimi, umumiy me'yorlarni bajarish emas, balki shaxsiy yutuqlarni yaxshilashga bo'lgan intilish asosiy natija sifatida baholandi. Bu yondashuv o'qituvchi tomonidan ijobiy qabul qilinib, o'quv jarayonining asosiy natijasi sifatida qabul qilindi. Shuningdek, yuqori sinf o'quvchilarining jismoniy tarbiya jarayonida irodaviy sifatlarni shakllantirish bo'yicha pedagogik model ishlab chiqildi. Ushbu model jismoniy tarbiya jarayonining sog'lomlashtirish, tarbiyaviy va o'quv maqsadlariga erishish uchun zarur bo'lgan tuzilmasiga asoslangan bo'lib, irodaviy sifatlarni shakllantirishning psixologik va pedagogik shart-sharoitlarini o'z ichiga oldi.

Asosiy psixologik-pedagogik shart-sharoitlarga quyidagilar kiradi:

- Faol, qiyinchiliklarga boy va muvaffaqiyatli faoliyatning mavjudligi, bunda qiyinchiliklar tizimli va bosqichma-bosqich ortib boradi.

- Irodaviy sifatlarni shakllantirish jarayonining jismoniy qobiliyatlar, harakat malakalari va ko'nikmalarini rivojlantirish bilan muvofiqlashtirilgan bo'lishi.

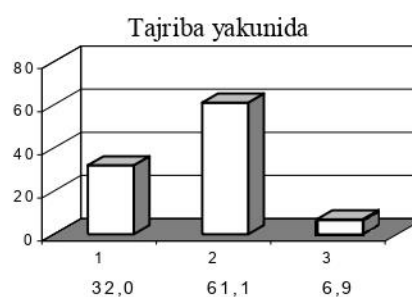
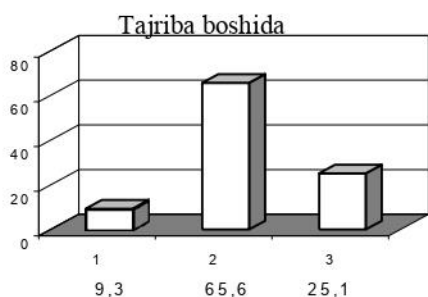
- O'quvchilarning faoliyatga tayyorligi, ya'ni ularning nazariy, amaliy va psixologik jihatdan tayyorlanishini ta'minlovchi omillar majmui.

Bizning fikrimizcha, aynan psixologik tayyorgarlik butun o'quv jarayonining samaradorligini belgilovchi muhim omildir.

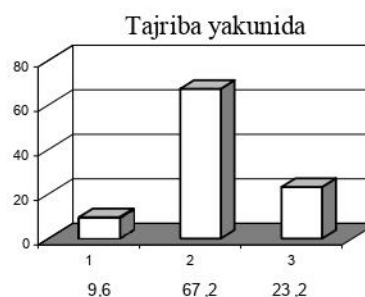
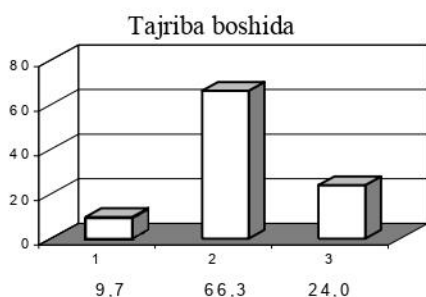
Tajribaviy dastur samaradorligi ikki yil davom etgan pedagogik tajriba sinovi orqali tekshirildi. Shakllantiruvchi pedagogik tajribada to'rtta parallel sinf ishtirok etdi: ulardan ikki sinf tajribaviy guruhni, qolgan ikki sinf esa nazorat guruhini tashkil etdi. Jami 87 nafar o'quvchi tajriba doirasida qamrab olindi.

Tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, nazorat guruhidagi o'quvchilarning irodaviy sifatlari darajasi deyarli o'zgarmagan, ya'ni sezilarli rivojlanish kuzatilmadi. Biroq, eksperimental sinflarda irodaviy sifatlarning o'sishida aniq farqlar paydo bo'ldi (1-rasm).

Tajriba guruhi

Nazorat guruhi

Shartli belgilar: 1- Yuqori daraja; 2 — O'rta daraja; 3- Past daraja.

1- rasm. Tajribaviy va nazorat guruhlardagi yuqori sinf o'quvchilarida irodaviy sifatlarning shakllanish darajasi nisbati (%).

Tajriba sinovi boshida 25,1% o'quvchilarda irodaviy sifatlarning shakllanish darajasi past bo'lgan bo'lsa, tajriba yakunida bu ko'rsatkich 6,9% gacha kamaydi. Aksincha, tajribaning boshlang'ich bosqichida faqat 9,3% yuqori sinf o'quvchilari irodaviy sifatlarning yuqori darajasini namoyon qilgan bo'lsa, yakuniy bosqichda ushbu ko'rsatkich 32% gacha oshdi.

Tajribaviy sinflarda irodaviy sifatlarning sezilarli darajada o'sishi amaliy jihatdan ahamiyatli va statistik jihatdan ishonchli ekanligini tasdiqlaydi. Ushbu natijalar jismoniy tarbiya jarayonida yuqori sinf o'quvchilarining irodaviy sifatlarini sezilarli darajada rivojlantirish mumkinligini ko'rsatdi.

Tajriba natijalari ishchi gipotezani tasdiqladi va taklif etilgan metodikaning yuqori samaradorligini ko'rsatdi. Umuman olganda, o'tkazilgan tadqiqot quyidagi muhim xulosalarni chiqarishga imkon berdi:

1. Psixologik va pedagogik adabiyotlarni tahlil qilish shuni ko'rsatdiki, zamonaviy pedagogik nazariyada umumta'lim maktabining yuqori sinf o'quvchilarida irodaviy sifatlarni shakllantirish muammosini hal qilish bo'yicha yagona yondashuv mavjud emas.

2. Irodaviy sifatlarni faqat kelajakka yo'naltirilgan, murakkab faoliyat va qiyinchiliklarni yengib o'tish jarayonida rivojlanishi mumkin.

3. Tajribaviy tadqiqot umumta'lim maktablarida yuqori sinf o'quvchilarining irodaviy sifatlarni shakllantirish bo'yicha ishlab chiqilgan pedagogik modelning samaradorligini tasdiqladi.

Bu natijalar, jismoniy tarbiya jarayonida irodaviy sifatlarni rivojlantirishning maqsadli metodikasini ishlab chiqish va tatbiq etish muhimligini yana bir bor tasdiqlaydi.

Ishlab chiqilgan pedagogik model umumta'lim maktablarida jismoniy tarbiya jarayonining tuzilishiga asoslangan bo'lib, unda sog'lomlashtirish, tarbiyaviy va ta'limiy maqsadlarga erishish uchun muhim pedagogik sharoitlarni yaratish ko'zda tutilgan. Ushbu model quyidagi asosiy omillarni o'z ichiga oladi:

1. O'quv jarayonining mazmuniy va tashkiliy tarkibiy qismlari:

- O'quvchilarni faol, jismoniy jihatdan zo'riqish talab qiladigan va muvaffaqiyatli faoliyatga jalb qilish.

- Mashg'ulotlarda qiyinchilik darajasining bosqichma-bosqich oshirib borilishi.

2. Irodaviy sifatlarni shakllantirish jarayonining jismoniy mashqlarning xususiyatlari bilan muvofiqlashtirilgan bo'lishi:

- Turli jismoniy mashqlarning o'ziga xos talablariga mos holda irodaviy sifatlarni rivojlantirish.

- O'quvchilarning o'z sa'y-harakatlarini tashqi va ichki rag'batlantirish orqali oshirishga yo'naltirilgan metodikalar.

3. O'quvchilarning faoliyatga tayyorligi:

Nazariy, amaliy va psixologik tayyorgarlik, bu esa quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- jismoniy takomillashishga ijobiy munosabat va motivatsiya;

- yaqqol maqsad va vazifalarni anglash (yaqin va uzoq muddatli rejalar);

- o'z kuchiga bo'lgan ishonch va o'z-o'zini rivojlantirishga ongli intilish;

- o'z-o'zini nazorat qilish qobiliyati.

Shuningdek, 15, 16 va 17 yoshdagi o'quvchilarning irodaviy sifatlari kuch, barqarorlik va kenglik (to'liqlik) jihatidan sezilarli individual farqlarga ega ekanligi aniqlandi. Ushbu ko'rsatkichlarning o'zaro bog'liqligi asosida yuqori sinf o'quvchilarining uchta tipologik guruhi ajratildi. Bu yondashuv irodaviy sifatlarni individual rivojlantirishga yo'naltirilgan pedagogik metodikalarni ishlab chiqishga yordam beradi.

Yuqori sinf o'quvchilari irodaviy sifatlarning shakllanganlik darajasiga qarab uch tipologik guruhga bo'lindi:

1. Birinchi tip — yuqori darajadagi irodaviy sifatlarga ega o'quvchilar:

- Ushbu guruh o'quvchilari barqaror irodaviy faollikka ega bo'lib, aksariyat jismoniy mashqlar va vazifalarni bajarishda irodaviy sa'y-harakatlarini namoyon qiladilar.

- Ular murakkab vazifalarni uzoq vaqt davomida bajarishga va katta qiyinchiliklarni yengib o'tishga qodir.

2. Ikkinchi tip — o'rtacha darajadagi irodaviy sifatlarga ega o'quvchilar:

- Ular irodaviy sifatlarni yetarlicha yuqori darajada namoyon eta olsalar-da, bu xususiyat barqaror va to'liq emas.

- Irodaviy harakatlarini uzoq vaqt davomida saqlab qolish va turli faoliyat turlarida namoyon etish ular uchun qiyin.

- Ularning irodaviy sifatlari faqat ayrim jismoniy mashqlar va vazifalarni bajarishda namoyon bo'ladi, umumiy faoliyatda esa barqaror emas.

3. Uchinchi tip — past darajadagi irodaviy sifatlarga ega o'quvchilar:

- Ular irodaviy faollikni juda kam namoyon etadi, bu holat barcha jismoniy mashqlar va vazifalarni bajarishda kuzatiladi.

- O'z-o'zini rag'batlantirish (samostimulyatsiya) shakllanmagan, jismoniy mashqlar ularni deyarli qiziqitmaydi.

- Ularning irodaviy sifatlari shakllanganlik darajasi past deb baholanadi.

Bu tahlil irodaviy sifatlarni rivojlantirishga individual yondashuv zarurligini ko'rsatadi. Har bir guruh uchun mos pedagogik usullar va rag'batlantirish metodlari ishlab chiqilishi lozim.

Xulosa. O'rganilgan pedagogik sharoitlarni amalga oshirish yuqori sinf o'quvchilarining irodaviy sifatlarni shakllantirish darajasini ijobiy tomonga o'zgartirishga imkon berdi.

- Tajriba boshida 25,1% o'quvchilarda irodaviy sifatlarning shakllanish darajasi past bo'lsa, tajriba yakunida bu ko'rsatkich 6,9% gacha kamaydi.

- Aksincha, tajribaning boshlang'ich bosqichida faqat 9,3% o'quvchi yuqori irodaviy sifatlarni namoyon qilgan bo'lsa, yakuniy bosqichda bu ko'rsatkich 32% gacha oshdi.

Ushbu natijalar jismoniy tarbiya jarayonida irodaviy sifatlarni rivojlantirish mumkinligini va bunga metodik yondashuvlar orqali erishish mumkinligini tasdiqlaydi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Abdullaev, J. M., & Turdimurodov, D. J. (2020). Ўsmir joshdagi ўқувчиларда иродавий сифатларни зhismoniy тарбија vositalari orkali rivozhlantirish. *Sovremennoe obrazovanie (Uzbekistan)*, 9(94), 56 b.
2. Турдимуродов, Д. (2023). Yuqori sinf o'quvchilarida qat'iyatlilik sifatini jismoniy tarbiya darslarida tarbiyalash. *Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари/Актуальные проблемы социально-гуманитарных наук/Actual Problems of Humanities and Social Sciences*, 3(3), 218-223 b.
3. Турдимуродов, Д. (2022). Жисмоний тарбия дарси мактаб ўқувчиларида иродавий сифатларни ривожлантирувчи восита сифатида. *Жамият ва инновациялар*, 3(6), 74-80 b.
4. Турдимуродов, Д. Й. (2021). Спорт ўйинлари билан шуғулланиш жараёнида ўқувчиларда иродавий сифатларнинг шаклланиш хусусиятлари. *Актуальные научные исследования в современном мире*, 3(9), 77 b.
5. Turdimurodov, D. Y. (2023). Study of volitional qualities of students of the faculty of sports activities. *Modern Scientific Research International Scientific Journal*, 1(9), 139-144 b.
6. Божович Л. И. Личность и ее формирование в детском возрасте / Л. И. Божович. - Санкт-Петербург: Питер. - 2008. - 400 b.
7. Гогунев Е. Н. Психология физического воспитания и спорта. Учебное пособие для студентов высших педагогических учебных заведений / Б.И. Мартянов. - Издат.центр «Академия». - 2004. - 224 b.
8. Коваль В. Возрастные особенности физического воспитания детей старшего школьного возраста в процессе формирования здорового образа жизни / В. Коваль // *Наука и образование*. - 2013. - № 6. 149-152 b.
9. Кон И. С. Психология старшеклассника: Пособие для учителей / И. С. Кон. - М.: Просвещение, 1980. - 192 b.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ S/2 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).